



Toetsingskader rechtmatigheidstoezicht pgb Wmo 2015 en Jeugdwet

Rechtmatigheid is een juridische term die aangeeft dat een bepaalde handelwijze in overeenstemming is met de geldende (wettelijke) regels en/of besluiten. Het toezicht op de rechtmatigheid persoonsgebonden budget (hierna: pgb) op basis van de Wmo 2015 en de Jeugdwet gaat over de vraag of de geïndiceerde zorg en de gedeclareerde zorg ook daadwerkelijk wordt en is geleverd. Dit toezicht is belegd bij de gemeente.

Om te bepalen wanneer sprake is van onrechtmatigheid hanteert de gemeente Amsterdam hanteert de definitie die is geformuleerd door de VNG:

*“**Onrechtmatigheden:** Het (on)bewust onrechtmatig in rekening brengen van zorg, omdat de declaratie niet overeenkomt met de (mate van) geleverde zorg of omdat de zorg onterecht wordt gedeclareerd. Te onderscheiden in:*

- **Fouten** waarbij regels als gevolg van onduidelijkheid of vergissingen onbedoeld worden overtreden en
- **Fraude** waarbij opzettelijk en doelbewust in strijd met de regels wordt gehandeld met het oog op eigen of andermans (financieel) gewin.

Oneigenlijk gebruik: een declaratie is juist naar de letter van de wet, maar druist in tegen de geest van de wet.

Ondoelmatig/ongepast gebruik: een declaratie is in overeenstemming met geleverde ondersteuning en/of jeugdhulp, maar is niet noodzakelijk en/of effectief. Er is sprake van overbehandeling” (verspilling) of juist onderbehandeling.”

(Bron: Handreiking voor gemeenten: Fraudepreventie en naleving Wmo 2015 en Jeugdwet, VNG, april 2016).

Reikwijdte toetsingskader rechtmatigheid

De toezichthouder richt zich bij de uitvoering van de toezichthoudende taak op zorgaanbieders die zorg leveren op grond van de Wmo 2015 en/of de Jeugdwet en gefinancierd worden vanuit een persoonsgebonden budget.

Het toezicht op de rechtmatigheid is signaalgestuurd. De toezichthouder weegt de signalen en besluit op basis van deze afweging welke signalen binnen het toezicht rechtmatigheid worden opgepakt.

Signalen die voorafgaand aan de verstrekking van een pgb moeten worden getoetst behoren niet tot de onderzoekstaak van de toezichthouder rechtmatigheid.

Doel rechtmatigheidstoezicht

Het doel van deze vorm van toezicht is bepalen of sprake is van rechtmatigheid volgens de hierboven genoemde definitie. Hierbij wordt onder andere vastgesteld:

- 1) Of de zorg die uit het pgb via de cliënt aan de aanbieder is betaald ook daadwerkelijk wordt of werd geleverd;
- 2) Of de administratie klopt;
- 3) Of de geboden zorg is geleverd conform beschikking en de vooraf geformuleerde doelen.

Als sprake is van onrechtmatigheid wordt ook onderzocht wie hiervoor verantwoordelijk is.

Toetsingscriteria

1. Registratie door de (jeugdhulp)aanbieder

- 1.1. De administratie van een(jeugdhulp)aanbieder is zodanig ingericht dat op verzoek van de toezichthouder tijdig de gegevens kunnen worden verstrekt die voor naleving van de beschikking en daarin geformuleerde doelen van belang zijn.
- 1.1.1. De administratie bevat in ieder geval de volgende gegevens:
 - a) Een overzicht van de cliënten waaraan ondersteuning is geboden, vermeldend per cliënt:
 - Naam, Burgerservicenummer en geboortedatum van de cliënt;
 - Het totaal aantal afgenomen uren ondersteuning;
 - Data en tijdstip waarop de ondersteuning is geboden;
 - Het uurtarief van de afgenomen uren;
 - De begin- en einddatum van de ondersteuning;
 - b) Welke aanbieder is ingezet (bijvoorbeeld in geval van onderaanneming of een coöperatie);
 - c) Welke begeleider/hulpverlener het betreft, vermeldend per begeleider/hulpverlener
 - de naam,
 - het Burgerservicenummer,
 - de geboortedatum,
 - datum van afgifte verklaring omtrent het gedrag en
 - behaalde diploma's en/of getuigschriften;
 - d) Welke vorm van ondersteuning geboden is;
 - e) De gesloten overeenkomst(en);
 - f) De facturen.

2. Administratie

- 2.1. Uit de financiële administratie blijkt dat de in rekening gebrachte / te brengen ondersteuning volledig verantwoord is.
- 2.1.1. De volgens de administratie gefactureerde inzet is in overeenstemming met de daarvoor geldende product- en prijsafspraken.

3. Zorg is conform doelen

- 3.1. De (jeugdhulp)aanbieder organiseert de geboden ondersteuning op zodanige wijze dat de geboden zorg wordt geleverd conform de beschikking en de vooraf voor de cliënt geformuleerde doelen. De (jeugdhulp)aanbieder toont aan hoe hier redelijkerwijs invulling aan gegeven wordt.

4. Afhankelijkheid (jeugdhulp)aanbieder, cliënt en pgb-vertegenwoordiger

- 4.1. De (jeugdhulp)aanbieder voorkomt, indien niet noodzakelijk voor de te ontvangen ondersteuning, dat de client afhankelijk wordt van de (jeugdhulp)aanbieder voor diens woonruimte. Daarbij moet de (jeugdhulp)aanbieder schriftelijk en gemotiveerd aantonen dat de cliënt op geen andere mogelijke wijze kan beschikken over woonruimte dan via de (jeugdhulp)aanbieder.
- 4.2. De (jeugdhulp)aanbieder maakt geen gebruik van de DigiD van cliënten.
- 4.3. De (jeugdhulp)aanbieder stelt de indicatiesteller in staat om onafhankelijk de ondersteuningsbehoefte van een client te beoordelen.
- 4.4. De (jeugdhulp)aanbieder signaleert misbruik van de cliënt door de pgb-vertegenwoordiger en onderneemt indien nodig stappen.
- 4.5. De zorgverlener en/of daaraan verbonden derden zijn op geen enkele wijze betrokken bij de (controle van) de financiële administratie van de cliënt en/of pgb-vertegenwoordiger.